Ч. 19 (10 402). Львів, середа 28. січня 1925. Почтову належитість оплачено готівкою. Рік XLIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10, II. пов.
Конто почт. щад. 145.327.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 4·20 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 160 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. Зміна адреси 1 зол.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 17 СОТ.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“. Начальний редактор д-р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

Одна ідея -- ріжні інтереси.

Америка і Англія супроти розброєння.

Дві одночасні вістки кидають нове світло на правдиву замирення посварених та прохолоджених від дружби європейських народів. Англія знову відложила речинець своєї імперської конференції, на якій мала, по порозумінні зі своїми домініями, дати відповідь: чи підписує женевський протокол про розброєння. Злучені Держави заповідають зі свого боку міжнародню конференцію в цій самій справі, втративши надію на дошільність пацифістичних змагань Ліги Націй.

Ініціятива Америки в головній справі, для якої створено Лігу Націй, є ствердженням сумної правди, що Европа не в силі дати собі ради. Америка віддавна поставилась скептично до Ліги Націй і не є її членом. Вона, згідно з доктриною Монroe не хоче вмішуватися безпосередно в европейські справи, дарма, що є якнайтісніше заінтересована в економічній відбудові Европи, якої передумовою є мир. У цій думці вона скликала вже в 1922 р. першу конференцію морського розброєння у Вашингтоні. Два свіжо вибудовані англійські морські кораблі, дозволені вашингтонською умовою, схвилювали американських стратегів з огляду на новий рекорд англійської інжинерії щодо далекосяжности гарматних стрілів. Америка бачить ясно, що дозволений чи недозволений зріст фльоти мусить довести до воєнного конфлікту.

Пацифістичні наміри Америки є безсумнівні. Англія є надто складною державною будівлею, щоби могла дати на це недвозначну відповідь; її становище до Єгипту, Судану, Ірляндії чи Індії примушує її утримувати в невпинній чуйности сильну фльоту. В інтересі Англії не є висловлюватись про свою світову політику поза Женевою. Її дійсна участь у Лізі Націй потребує іноді на глумливу гру. А проте політика Англії є невідхильно подвійна, силою географічного положення та історичної ролі: супроти европейського суходолу — пацифікуюча, супроти всесвітніх океанів — імперіялізуюча. Саме це спонукує Америку протиставитись морським плянам Англії. Як довго Англія не положить свого підпису під женевський проєкт розброєння, так довго Японія і Італія, підуть за її прикладом. Японія боронитиме ідей Ліги Націй лише настільки, наскільки їй треба піддержувати дружбу з Англією. Щодо Італії, то вона ставиться до миротворних женевських ідей — як це виявилось на прикладі з Корфу — лише про людське око.

З цього виходить, що на найближчій долі европейського розброєння заважать у першій мірі впливи Англії та Америки. Інтереси цих двох держав не дуже покриваються зі собою. Становище Англії до її домінії вказує, що їй важко відмежувати політику на европейськім суходолі від політики на всесвітніх морях. Становище Америки до Европи є багато вигіднійше і ясніще. Нема сумніву, що зацікавлення Америки долею европейського миру лише може вийти на користь Европі. З усім тим воно означає, що справа миру стоїть дуже кепсько. З миром мов зі здоровлям: чим більше про нього згадується, тим воно гірше.

Наше захоплення власниками долярів минуло. Чи вже стало так зле, що аж приходить черга на захоплення цих долярових власників — нами?

Пепесівська „автономія“.

Нешкідливий проєкт ППС. в справі територіяльної автономії для частини українського населення під Польщею.

Посольський клюб ППС. — після довгих хитань, конгресових резолюцій, двозначних заяв, софістичних викрутів і инших тактичних ходів в національній квестії — здобувся вкінці на „конкретний“ проєкт автономії для „земель Річипосполитої, заселених в більшости українською людністю. Як свідчить прилога до проєкту, тими „землями Річипосполитої“ з українською більшістю є: станиславівське воєвідство, тернопільське воєвідство, волинське воєвідство, з львівського воєвідства повіти: Бібрка, Добромиль, Дрогобич, Городок, Яворів, Лісько, Львів (місто), Львів (повіт), Мостиска, Рава руська, Самбір, Сокаль, Старий Самбір, Жовква, а з поліського воєвідства повіти: Камінь Кошицький і Сарни.

Таким чином проєктовану пепесівцями „автономічну“ границю поведено по т. зв. лінії Керзона. Иншими словами: навіть найліпша щиро-польська партія і то теоретично (не говорячи про практику) відсуджує від всяких вже не національно-культурних прав всю Лемківщину, повіти: Ч[illegible]сянів, Перемишль і Ярослав в Галичині та Холмщину з Підляшшам.

Проєкт „автономії для земель Річипосполитої“, заселених в більшости Українцями, починається мотивуванням, яке заслугує на те, щоби його подати в цілости:

„Відносини національні, політичні, суспільні і економічні на східних окраїнах Річипосполитої з кожним днем стаються все більше ненормальними, хоробливими і для польської держави небезпечними. Національна боротьба, ведена українським і білоруським народом проти польського режиму (przeciw rządom polskim), веде до ненависти, заник[illegible] і загину (по польськи це дуже підхожий термін: schnie się wszelkiej kultury) галицького життя. В ролі впливи агітації сусідньої держави зростають на шкоду Річипосполитої і окраїнних народів, що в Польщі стають „національними меншостями“. Лінія нашої східної границі перетинає територію народів українського і білоруського, розділюючи його на дві частини, що є предметом завзятої агітації, спрямованої проти польської держави.

Часто ще національна квестія комплікується на східних окраїнах могутніми суспільними питаннями, яких головною вихідною точкою є малоземельність окраїнного селянства.

Справа адміністрації, шкільництва, судівництва і суспільної господарки домагається радикальної направи, але всякі реформи і конечні зміни тільки тоді можуть відповідати суспільним потребам окраїнних народів, коли до справи їх сам заінтересований, що отає в нормальнім звязку з державою.

Єдиною формою, яка в даних умовинах відповідає тим завданням, є форма територіяльної автономії, що для окраїнних народів най[illegible]щу сьогодні можливу самоуправу, — одночасно вповні забезпечує справи польської меншости на окраїнах і утривалює тим суверенність польської держави.

Погодившися з жаданням Українців, Білорусинів надати поле самоуправи на території, де вони є в переважній більшости, могло б скінчитися катастрофою для держави“.

Виходячи з цих мотивів, пепесівці пок[illegible]що предкладають проєкт територіяльної автономії для Українців. Як же він представляється?

Загальні приписи в арт. 1-ім постановляють, що в склад автономічної (української) провінції входить територія, згадана вже вгорі (тзн. воєвідства: станиславівське, тернопільське, волинське, 14 повітів львівського і два повіти поліського). Мешканці цеї провінції, польські горожане, будуть користати зі всіх „прав і привілеїв“ польської конституції; головно вибиратимуть послів і сенаторів до польського сойму й сенату (арт. 2). Ніякий автономічний закон не може стояти в суперечности з конституцією, ані иншим законом, що простягається на цілу державу (арт. 3). Урядовою мовою адміністрації, судівництва і цілого публичного життя автономічної провінції є мова польська і українська. Оголошення публичних урядів мають бути подавані в обох мовах. Уряди мають полагоджувати справи в тій з двох мов, в якій до нього звернулися. Самоврядні інституції урядують в мові, устійненій постановою даної самовр. установи. Внутрішня бюровість державних урядів ведеться у львівськім воєвідстві (в 14-ти східних його повітах) в польській мові, а в инших в українській, одначе кореспонденція з центральними властями відбувається виключно по польськи. Кожний урядовець автономічної провінції повинен на протязі року обзнайомитися з обома урядовими мовами автон. провінції (арт. 4). Всі уряди автоном. провінції по можности будуть обсаджувані постійними її мешканцями, одначе кількість урядовців польської народности не може бути менша, як відсоток польського населення (арт. 5).

Автономічне законодавство обіймає: язикові справи згідно з цим (автономічним) законом; віроісповідні справи за виїмком справ, що торкаються закордонної політики держави; справи шкільні, освітні й культурні; організація адмін. властей першої й другої інстанції, організація властей судових, воєвідських, повітових і громадянських з тим, що поділ автономічної провінції на воєвідства належить до загально-державного законодавства; організація поліції кримінальної, будівельної, дорогової й огневої, одначе охорона границь належатиме до загально-державного законодавства; справи промислові, піддержування торговлі і промислу, справи акційних спілок, кооперації і взагалі господарські справи; справи земельні, комасації і меліорації, земельної реформи, одначе тільки в обсемі пересказанім загаль-

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 42/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, jako Trybunał Prasowy we Lwowie, że treść artykułu, umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 14. (10.397) z dnia 22. I. 1925 pod tytułem: 1) „Akt 22. stycznia 1919“ ustęp od początku artykułu do słów: P[illegible], jeszcze w tymże artykule ustęp między słowami: nad[illegible] na [illegible]: Ne bula by w tymże artykule ustęp po słowach: i materja[illegible] do końca artykułu, 2) „Idea i zakony“ ustęp między słowami: i meloj[illegible] a [illegible] nawit w tymże artykule ustęp między sł. wami: den w deń a powynna stawyty 3) „Nowynky“ notatka „Ko[illegible] wola presy“ zdanie między słowami: presowych procesiw a Redaktor „Hołos Prawdy“ zawiera znamiona ad 1) i 3) zbrodni z § 65 a) uk., ad 2) występku z § 300 uk. uznał dokonaną w dniu 21. I. 1925 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. i j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 Zł. P. Lwów dnia 23. stycznia 1925.

(Підпис нечиткий.)

Red. czas. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 4[illegible]/25. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny, jako Trybunał prasowy we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury Państwowej, że treść czasopisma „Dilo“ Nr. 15 (10.398) z dnia 23. I. 1925 r. w artykule pod tytułem 1) „Szcze odno rozczarowannia“ zdanie między słowami: własnych sylach a ta ne angażujuczyś w tymże artykule ustęp między słowami: w Helsyngforsi a Polszcza distała. 2) „Nowynky“ notatka „Szcze pro pocztowyj okólnyk“ zdanie między słowami: do perewedenia a Oczewydno zawiera znamiona ad 1) zbrodni z § 65 a) u. k., ad 2) występku z § 300 uk. uznał dokonaną w dniu 22. I. 1924 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydał nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 r. i j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów dnia 23 stycznia 1925 r.

(Підпис нечиткий.)

но-державними законами; справи охорони праці і її законодавства з тим, що автон. законодавство не може під цим погіршувати відносин праці в порівнанні зі загально-державним законодавством; публичні роботи й інституції публичної хосенности; адміністрація льокальними залізницями, будова нових льокальних залізниць, комунікація електрична і моторова, адміністрація дорогами і будова нових шляхів за виїмком доріг загально-державного значіння; законодавство водне і водних доріг, одначе тільки в обсягі, переказанім загально-державним законодавством; боротьба з лихвою і спекуляцією. Для виконання цих завдань краєвий сойм має право ухвалювати податкові закони й додатки до загально-державних податків (арт. 6). Польське шкільництво буде окремо зорганізоване від українського. На чолі польської шкільної адміністрації і всіх культурно-освітніх установ з польською мовою стоятимуть урядники Поляки (арт. 7). Жидівське шкільництво автономічної провінції буде зорганізоване шляхом загально-державного законодавства (арт. 8). Видатки з автон. фондів на польське й жидівське шкільництво не можуть бути менші від процентового відношення польського й жидівського населення до населення українського (арт. 9). Про поділ фінансової допомоги для шкільництва польського, українського й жидівського на території автон. провінції зі загально-державних фондів рішає загально-державне законодавство (арт. 10). Про заснування школи в громаді рішає громадське зібрання (zgromadzenie gminne); національна меншість, що має найменше 20 дітей, має право до окремої школи; національні меншости сусідних громад можуть обєднуватися для заснування власної школи (арт. 11). Ніякий автон. закон не може ставити перепон в заснуванні приватних шкіл одно- або двоязичних поодинокими гуртами громадян або поодинокими громадянами (арт. 12). Окремі автономічні закони означають буджети автон. провінції; вони будуть обіймати накладання податків і публичних оплат поза податками і оплатами, наложеними згідно зі загально-державними законами, та накладання додатків до загально-державних податків. Буджети видатків автон. провінції можуть обіймати тільки справи, що належать до автон. законодавства (арт. 13). Всі доходи автон. провінції, випливаючі з автономічного законодавства, йдуть до автон. скарбу; поділ впливів зі загально-державних податків між скарб державний і автономічний вирішить окремий закон польського сойму (арт. 14).

(Докінчення буде.)

Російська еміграція.

II. „Сменовеховство“ і Савінков. — Монархісти.

Вся еміграція ставиться зовсім негативно до большевицької влади і до диктатури компартії. Вона вірить, що скорше чи пізнійше, але всетаки большевикам прийде кінець. Колись робила вона енергічні заходи для того, щоби той кінець приспішити. Вона находила фінансову та моральну піддержку для т. зв. білих інтервенцій. З часом Европа, а зокрема Англія і Франція розчарувалися в тих інтервенційних експериментах і еміграція посіла та почала гризтись між собою.

Між еміграцією сильно вирізнюється одна її порода: т. зв. „сменовеховці“. „Сменовеховців“ зродилося найбільше серед монархістів і давних чорносотенців. Вони відкрили в большевиках реалізаторів давних московсько-царських імперіалістичних заповітів і вважають їх єдино-покликаними виконувати ці заповіти. Таких „сменовеховців“ бачила Европа на льозанському процесі проти Конраді і Полуніна, вбийників Воровського. Там зізнавали у користь большевиків старі царські генерали і професори, б. члени уряду Колчака. Вони звали радянську владу правдиво національно-російською владою і мали відвагу заявити, що єдиною їхньою місією є командувати частинами червоної армії чи працювати для радянського державного будівництва. В Берліні мали вони свій орган „Накануне“, який пізнійше перенісся до Парижа. Нині він вже не істнує, бо большевикам він непотрібний. Вся „сменовеховщина“ — це результат деморалізації, яка вкралася в ряди еміграції. Цікаво, що вона проявилася найінтензивнійше там, де були найбільші центри тої еміграції і де найбуйнійше розквітали мрії про нову інтервенцію.

Для російської демократії на еміграції найбільшим ударом був перехід Савінкова до большевиків. Вчинок Савінкова просто розторощив моральну силу тої демократії. Савінков бувший террорист, соціял-революціонер, що стояв на чолі одної виправи проти большевиків, мусів своїм вчинком захитати віру еміграції в успіх емігрантських протибольшевицьких заходів. До того вчинок Савінкова дав великий козир у руки большевиків.

Завдяки „сменовеховщині“ та савінковщині ряди еміграції рідіють. Сила емігрантів, навіть військових, почали масово вертатись до СРСР. Спершу большевики масово впускали охочих, а дома з деякими зводили порахунки за давні гріхи. Одначе тепер большевики вже й не дуже-то приймають „навернених“. Всі емігрантські групи можна розділити на два табори: монархістів і демократів. До демократів треба зарахувати теж політично безпартійну групу російських месіяністів із Мережковським на чолі.

Почнемо від монархістів.

Всі спроби „білої“ інтервенції, як її називають самі Москалі, носили явно монархічний і суто реакційний політичний характер за виїмком виправи Савінкова. Одначе на чолі армій не стояв ні один член царської рідні. Всі провідники тих емігрантських інтервенцій були відомими монархістами, все таки вони ніби-то не відрекувалися під впливом обставин також від ідеї „учредітельного собранія“. Скрізь, де стала стопа „білих“, залишили вони по собі якнайгірші спомини в широких колах населення. Білі поводилися в часах інтервенцій так, що до їх розбиття причинилося в більшій мірі населення, ніж червона армія.

Такі подвиги білих армій відвернули від них багато приклонників на еміграції. Від тої генеральської кліки, що проводила всім рухом відсунувся між иншим Мілюков і бувший лідер кадетів став республиканцем.

По невдатних інтервенціях монархісти стратили всякі кредити в Европі. Прийшло важке життя. Вони позбавлені матеріяльної піддержки від Англії та Франції почали шукати за моральною піддержкою в рядах дому Романових. Лідери російських монархістів-реакціонерів почали купчитися біля багатого великого князя Миколи Миколаєвича. Його переконували, що він повинен проголосити себе царем. В. князь не хотів. Та монархісти не могли жити без царя. І ось відкрили вони великого князя Кирила, якого вдалося пошити у всеросійську корону: він проголосив себе царем у Кобургу. І ось цей факт викликав серед монархістів страшну сварню, особисті порахунки і непорозуміння. Нового царя не признала перш за все ціла царська сімя.

Проти Кирила виступила цариця мати Миколи II, Марія Федорівна і великий князь Микола Миколаєвич. Монархісти поділилися на два табори. Одні заявилися за Кирилом, другі за Миколою Миколаєвичом. Кирило віднісся до православних єрархів на еміграції з проханням молитов. Православний собор на еміграції відмовився визнати Кирила царем і проголосив це в пресі. Кирило почав іменувати достойників роздавати чинраво і званіво почести, почав видавати накази до армії. В монархічну армію не внесло теж роздвоєння. В Югославії дійшло до того, що за наказами „царя“ йшли наздогін зовсім протилежні накази від імени верховного головнокомандуючого Миколи Миколаєвича. Галіполійці стали цілком на боці цього останнього. Словом: монархісти счинили величезну авантуру, яка їх розбила і підкопала цілком їхній авторитет.

Демократична емігрантська преса стала очевидячки висмівати той монархічний хоровід і почала демаскувати одну й другу сторону. Виявилося, що для багатого великого князя Миколи Миколаєвича збирав гроші на поворот до Росії ген. Краснов і компанія. Вони оподаткували кожного робітника-емігранта до висоти одного зол. франка на тиждень у користь великокняжого фонду. Приєднання козаків під прапор Миколи Миколаєвича не вдалося. Фонд збирався не на інтервенцію, а на кошти дороги до Росії в момент, коли російський народ скине зі себе большевицьке ярмо. Цав

Проф. Д-р Е. ФОРМАНЕК
директор Інституту медичної хемії Карлового Університету в Празі.

ІВАН ГОРБАЧЕВСЬКИЙ.

(З нагоди його семидесятиліття.*)

(Докінчення.)

Поруч з працями про мочову кислину Горбачевський публікує р. 1886 праці про нову синтезу креатиніту (Mediz. Jahrb.) і про нову волюметрійну методу означення азоту в мочі та инших тваринних обєктах (Mediz. Jahrbücher). Від дослідження чисто хемічного мочової кислини він звертається до питання творення цього тіла в твариннім організмі, зокрема у ссавців. І публікує „Pokusy o tvorení se kyseliny močové v lidském těle“ (Chem. Listy, 1887), а на німецькій мові: „Über den Einfluss von Glyzerin, Fett und Zucker auf die Ausscheidung der Harnsäure beim Menschen“ (Записки Віден. Академії Наук, 1886).

Тими дослідами встановлено ділання цукру, гліцерини та товщу на виділення мочової кислини.

Р. 1887 публікує Горбачевський „Дальші синтетичні досліди конституції мочової кислини та її творення у тваринім організмі“ (в Записках Віденської Академії Наук і в „Chemick. Listech). В праці цій автор стверджує, що при дигестії пульпи селезінки витворюється з крови значна кількість мочової кислини, та висловлює думку, що ядра клітин, resp., їх нуклеїн, являються матерією, з якої походить мочова кислина. В ті часи відомости про нуклеїн були дуже обмежені.

Тому було дуже важливим, коли Горбачевський у своїй дальшій праці „Про виникнення мочової кислини у ссавців“ доказав, що при дигестії при 37° селезінки з кровю виникає мочова кислина, при дигестії селезінки без крови — ксантинові тіла.

Умови творення мочової кислини в організмі ссавців ближче розглядав Горбачевський у ширшій праці „Матеріяли до питання про походження мочової кислини і ксантинових тіл, а також про появу лейкоцітози у людини“. (Записки Від. Акад. Наук і Cas. cesk. lek. 1891).

Ця праця, обгрунтована великим експериментальним матеріялом, викликала ряд праць і полемічних, і з цієї дискусії погляди значно вияснилися. В цій дискусії Горбачевський взяв участь працями: „До теорії про виникнення мочової кислини“ (Cas. cesk. lék., 1892) і „Уваги до викладу п. Альберта Косселя про нуклеїнову кислину“ (Du-Bois-Raymonds Archiv. 1893). Ця праця назавжди остане́ться підвалиною, за контролею якої пізнійші дослідники, зокрема Burian і Schur збудували вчення про ендогенне та екзогенне творення мочової кислини в організмі ссавців.

З дальших праць, що виникли в звязку з дослідами над мочовою кислиною, треба згадати такі: „Аналіза двох рідких мочових камінів“ (Ztschr. f. physiol. Chemie, 1894) і „Ріжниці між мочовою кислиною і ксантиновими тілами“ (Ibidem 1896). Поруч з цими працями Горбачевський опублікував ряд праць, які торкалися здебільшого вижчвлення східно-галицького сільського населення (друковано в Записках Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові).

Зі зміною плану навчання в р. 1903 всю хемію перенесено на медичний факультет, і тут Горбачевський швидко пізнав, що для повного педагогічного успіху не досить викладів та практичних вправ, але треба ще дати до рук студентів систематичний підручник. Плодом цього пізнання був чотирьохтомовий курс хемії (І т. — неорганічна хемія, II — органічна, III і IV — фізіольогічна хемія). В підручнику цьому автор зібрав усі важливі факти, відомі до часу видання книги, у формі дуже повній та конденсованій, і можна твердити, що його підручник органічної хемії на українській мові, який тепер видається, не міг би так швидко побачити світ, як би не була переведена величезна підготовча праця для чеського підручника.

Р. 1906 Горбачевський опублікував студії ще про пелягру — „До пізнання етіольогії пеляґри“ (в Oesterr. Sanitätswesen і в Cas. cesk. lék.). Дальші публікації на ту-ж тему були уміщені там-же р. 1912.

Крім наукової праці треба згадати і його діяльність академічну. В рр. 1889, 1894, 1904 і 1911 він був деканом медичного факультету, а в шкільному році 1902—3 був ректором Чеського Університету в Празі. Чимало наукової праці поклав Горбачевський у ширших рефератах „Краєвої Ради Здоровля Королівства Чеського“ якої був довголітнім членом, а також (з 1907 р.) членом Вищої Австрійської Ради Здоровля. Іменування членом Австрійської Палати Панів примусило Горбачевського взятися до політичної діяльности, від якої він, на бажання української делегації у Віденськім парляменті, не міг ухилитися.

Роки війни з усіма їх недостатками перервали наукову діяльність Горбачевського, а покликання його до Відня на міністра здоровля (в жовтні 1917 р.) привело його на цілком новий шлях. Організація нового міністерства в тяжких умовах війни і невтішних політичних умовах забірали весь час і енергію. В кабінеті Зайдлера Горбачевський пробув майже до кінця війни, а після віденського перевороту повернувся до Чехії, де й оселився в Лоденицях у Бероуна.

З відкриттям Українського Університету в Празі Горбачевський знову переселюється до Праги і присвячує всі свої сили Українському Університетові, на котрім він, саме в рік свого семидесятиліття, є ректором. Тільки завдяки властивій йому невтомній енергії зміг він у такий короткий час і при таких неприхильних обставинах написати український підручник хемії, якого органічна частина вже появилася.

Так у повній свіжості закінчує Горбачевський 70-ий рік свого життя, і український народ може з гордістю і надією дивитись на свого його передового вченого, який все віддав свойому народові.

Кирило вислав до Америки свою жінку за грішми. Її спровадили до Америки на свій власний кошт деякі авантуристи, влаштували спеціяльний вечер міліярдерів і міліонерів при допомозі американських реклямових штучок, показали жадним сенсацій мілярдерам нову царицю і зібрали кольосальні гроші зі самих вступів на той вечір. Крім того влаштували вони на самому вечері збірку на дохід російської еміграції. Відрахувавши собі відповідний процент імпресарії того вечера віддали цариці частину зібраних грошей і вона вернула в Европу. Цариця мала намір з Нюйорку поїхати в дальшу подорож по Америці, але це їй не вдалося. Американський уряд, довідавшися про такий шантаж імперіялістів, порадив їй їхати в Европу. Рівночасно її муж цар Кирило дістав від німецької власти в Кобургу заборону маніфестувати себе російським царем.

Приклонники Кирила вже заспокоєні, бо мають царя. За те прихильники Миколи Миколаєвича зовсім незаспокоєні. Вони хочуть поставити великого князя на чолі всіх емігрантських військ. Політичне credo їхнє таке: Побити большевиків і дати народові змогу „свобідно виразити свою волю в напрямі всенароднього вибору царя".

За великим князем Миколою заявився і „Русскій Національний Союз" з Карпатовим на чолі. Довго він добивався до того, щоби попасти під покров Миколи й остаточно свого таки добився. Вел. кн. Микола дав свій покров. Слід ствердити, що в тому „совєті" скупчилися всі майже члени колишніх цивільних урядів і дорадники Врангля, Денікіна, Колчака і инших.

В. М.

ОСТАННІ ВІСТИ.

Арештування у звязи з диверсійними нападами.

З Вильна звідомляють: Експозитура політичної поліції в Глубокому впала на слід диверсійної ватаги. Вона мала взаємини із радянською розвідкою в Полоцьку. Арештовано 15 чоловік. Всі є мешканцями граничних сіл. Подробиці держать у тайні.

Керенський вертає до СРСР..

З Парижа з добре поінформованих джерел звідомляють, що Керенський погодився вже з СРСР. і вертає до Москви. Предложили йому там визначне становище в уряді. Перед відїздом із Парижа, К. заявив, що вертає до батьківщини так як недавно Савінков, б. соц. рев. У справі повороту переговорював із К. спец. делегат рад. уряду, що прибув із Москви.

СРСР. приготовляє напад на Польщу?

„Пш. Веч." звідомляє, що в Москві представники ГПУ. і комінтерна нараджувалися в справі нових нападів на Польщу й балтійські держави. Ініціятиву для цього дав Уншліхт. Зорганізовано міжнародню організацію рев. помочі з великим капіталом, з того на Польщу 175 тисяч долярів.

Габсбурґи зїздяться.

„Абенд" звідомляє, що з б. арх. Леоп. Сальватором прибув до Відня син б. арх. Фридриха Альбрехт. Мад. леґітимісти вважають його майбутнім королем Мадярщини. І був. арх. Марія Анунціята є у Відні. Часописі вважають, цей зїзд підозрілим. Резиденція буд. єпископа гр. Пікоша в Будапешті і палати инших визначних леґітимістів є під строгою контролею поліції. Це є в звязи з виїздом кількох мадярських графів до Відня, де нібито з австр. леґітимістами приготовляють леґітимістичну акцію.

Промова пос. Васильчука.

На соймі. будж. комісії пос. Васильчук зазначив, що відношення українських послів до мін. скарбу і до уряду Ґрабского є негативне з з причин політ. і екон. натури. 70% буджету йде на військо й поліцію. Зрівноважити буджет можна редукцією тих видатків. Податкова струна перетягнена, селяни не в силі більше платити. Уряд Ґрабского з політичного боку є диктаторський, жадати відложення нарад сойму на 6 тижнів, це нові повновласти, щоби уряд без контролі сойму реалізував свої пляни. В санації окраїн уряд Ґ-го не поступив ні крок вперед. Переговори з Оскілком і висилання його до Праги для переговорів у справі українського університету не доведуть до цілі.

Асквіт головою лібер. партії.

Асквіт обійме управу цілої англ. лібер. партії. Л. Джордж буде головою фракції партії в палаті громад.

Дрібні вістки.

Асквіт, б. англійський премієр і старий лідер лібералів, який при останніх виборах потерпів здобув за весь час своєї політичної карієри, дістав тепер від короля титул „графа Оксфорду". Тим самим Асквіт дістає вступ до палати льордів, де імовірно перейме провід ліберальної партії.

Нова пруського кабінету повинна зійтись 30-го п. м.; тоді має ляндтаґ (сойм) вибрати (згідно з пруською конституцією) премієр-міністра, який призначить решту міністрів. Чимало голосів таке, що або знову буде вибраний кандидат центро-лівиці (221 голосів), або прийдеться розвязати сойм, бо обєднана опозиція може повалити кожний кабінет, але не в силі створити його (правиця 182 голосів і комуністи 44 гол.).

Брантінґ, шведський премієр-міністр, уступив в звязи з тяжкою недугою: він лишився міністром без портфелю з тим, що після видужання має повернути до проводу в кабінеті. Його наслідником є Сандлєр, дотеперішній міністр торговлі, теж соціяліст.

Справа вбивства Маттеотті перейшла від слідчої комісії до найвищого трибуналу сенату. Переслуху всіх актів щодо цієї справи зажадав сам сенат.

Красін виїхав з Парижа до Москви на конференцію усіх закордонних послів СРСР.

Любка Колесса.

(З нагоди концертів — голоси чужинної преси.)

В ряді наших репродуктивних мистців, які і за кордоном здобули собі славу — майже 90 відсотків припадає на співаків. Одною з наших найкращих артистичних сил, яка в незвичайно короткім часі здобула собі світову славу в повнім значінні цього слова, є піяністка Любка Колесса. Її коли з иншими нашими визначними артистами пізнали нашу суспільність не ще або більше тісні взаємини — то Любка Колесса є рідким, ми же дивним випадком — повної відсутности цього безпосереднього контакту, аж до меншого степеня. А навіть і посередні вісти з вістками про світлі успіхи нашої артистки по широкому світі не так тісні як би повинні бути і то радше звязані за посередництвом чужинецьких часописів, ніж наших. Тому так наша суспільність хотіла нагоду познайомитись з мистецтвом нашої молодої артистки, — подаємо хоч би з дещо чинного обовязку голоси преси з останніх двох літ майже всіх столиць і більших міст Европи.

Дарма, що артистка не мала ще нагоди познайомитись з нашою суспільністю на рідній землі, проте своїми успіхами не лиш здобула собі славу і подив, але і для українського імени зєднала пошану культурного світа. З голосів преси, які всі, без виїмку, висловлюються про гру нашої артистки суперлятивами, подаємо найбільш характеристичні. І так „Neue Züricher Zeitung" з д. 20. IV. 1923 р. пише:

„До концертів, як викликують рідкі, неяттерпі враження, належав фортепяновий вечір молодої піяністки Л. Колесси. З перебільшеними похвалами треба все бути обережним, одначе в даним випадку можна без вагання сказати про чудо. Л. Колессівна є нині ще майже дитиною, а проте вже є зрілою першорядною артисткою — генієм під оглядом технічним і музикальним. Та повна життєвої сили дівчина, вільна від тіні якоїсь пози, розпоряджає таким технічним мистецтвом, що може сміливо мірятись з великими майстрами нашої доби".

„Nationalzeitung" в Базилеї з 19/XI. 1923 пише: „Люба Колесса є одним з тих щасливих природних талантів які почувають себе в музиці як риба у воді. Сильним первісним музичним інстинктом вона творює вона з осліплюючою самозрозумілістю — характеристичні прикмети кождого композитора оживо ує вона з неохибною певністю... З її гри промовляє величезна життєва сила, яка м в струмок щасних життєвих радощів дається на публику і порвала її до ентузіястичного захоплення".

„Signale für musikalische Welt" Берлін 5. IV. 1922 пише: „Справді імпозантним є знання Л. Колесси — до якої належить приложити найвищу можливу міру".

Берлін „Allgemeine Zeitung" з д. 5. IV. 1922 пише: „Суперлятивами і подивом не оцінимо цієї ніжки за високо. Слівце ґеніяльно" тиснеться під п р. Л. Колесси є з мистецького роду Carenno (Карено найбільша пяністка).

Берлін „Die Zeit" 6. квітня 1922 „Люб. Колесса є на своїм інструменті феноменом — якій доступ до слави не буде вдержаний".

Берлін „Vorwärts" 6/IV. 1922: „Нове нашвище виявляє і буде ще краще доказувати чудес. Л. Колесса щодо літ — дитина, а вже індивідуальність з музикальним профілем — бравурна віртуозка — будуча Карено".

„Deutsche allgem. Zeitung" 4/IV. 1922 „Молода Українка Л. Колесса доказала, що є справді великою — вибраною".

„Berliner Tageblatt" 25/II. 1922: „Тій молодій Україні стоїть отвором світла будучина".

„Frankfurter Generalanzeiger" 28/I. 1923: „Молода українська артистка стала хутко звісною завдяки свому вродженому талантові і знаменитій технічній досконалости в першій ряді піяністок".

В цьому самому тоні відзиваються часописи з Мангайму, Кольонії, Відня, Праги, Медіолану чи Мадриту.

Слід зазначити, що це лише дрібна частина тих похвал, якими може похвалитися молоденька артистка і що вони походять з пера знаменитих фахових, передайнайбагатших критиків. В біжучім році відбула Л. Колесса ряд концертів по Німеччині та Фінляндії. У Гельсінґфорсі мусіла дати шість концертів з ряду при переповненій салі. Її ангажовано опісля до Фюме та Румунії.

НОВИНКИ.

Конфіската. Попереднє (18) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за чотири місця статті „Рівні з рівними" та два місця комунікату КНО. разом зі заголовком.

— **Ще про почтовий розпорядок.** Новозвичний (по старому стилю) дарунок міністерства торговлі і промислу з датою 20. грудня 1924 для українського громадянства виглядає ось так: 1) Adresy wszelkich rejestrowanych przesyłek pocztowych i telegramów w obrocie wewnętrznym mają być wypełnione w języku państwowym alfabetem łacińskim. 2) Zwykłe przesyłki listowe na obszarze województwa lwowskiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego są dopuszczalne w języku macierzystym nadawcy przy dowolnym użyciu w języku ruskim cyrylicy przyczem nazwa miejsca przeznaczenia urzędu pocztowego telegr. powinna być podana w ustalonem brzmieniu urzędowem. W razie niestosowania się do przepisów paragr. 13 zarząd poczt. ma prawo odmówić przyjęcia przesyłki rejestrowanej lub telegramu, b) co do zwykłych przesyłek uchylić się od odpowiedzialności za nieprawidłowe doręczenie lub zwrot do miejsca nadania. Цікаво, що міністерство не оповіщує про свої зарядження публично, тільки пускає їх шляхом „окружників" через почтові уряди! Не сумніваємося, що управи наших політичних партій, а в першу чергу Нац. Комітет возьме діло, щоби закваліфікувати цей розпорядок, суперечний з важко набутими правами українського народу і навіть постановами польської конституції.

— **Виміна дрібних банкнотів.** Скарбові власти повідомляють, що виміна дрібних банкнотів продовжується до кінця січня ц. р. З днем 1. лютого дрібні банкноти (від 1—50 сотиків) втратять всяку вартість.

— **За державну зраду.** В суботу перед полуднем давав присуд в справі редакторів комуністичної „Трибуни Робітничої", обвинувачених в державній зраді, доконаній поширюванням революційних, протидержавних статтей. На 13 питань поставлених лаві присяжних суддів, остання з відповіла усі відносно відповідального редактора „Трибуни" Кінаха, а відносно начального редактора „Трибуни" Лянґера вот ерадки тільки питання в наміренні поступу у в широкій ненависти до держави з 305 пар. карн. зак. На основі цього присуду засуджено Лянґера на 7 місяців строгого арешту, скомпенсованого слідчою тюрмою, та на усунення зі Львова на протяг пяти літ. Кінаха звільнено.

— **Ганебна рубрика.** Краківський сіоністичний „Новий Дзєннік" опублікував список Жидів і Жидівок, які протягом 1924 р. виступили з жидівської суспільности. Число ренеґатів виносить 29 штук, що в порівнанні з попередніми роками виказує зменшення ренеґатства. Цікаво було б завести таку рубрику для напятнування наших ренеґатів, щодо яких покищо не маємо точних статистичних даних.

— **Бандитський напад.** На трьох купців, що їхали до Турки, напало оподі на яворівському гостинці трьох бандитів, які за недостачею в нападених грошей забрали пачку масла. Усіх трьох, якими є Микита та Іван Тимків і Тимко Ситко, арештовано й відставлено до яворівської тюрми.

— **Клопіт зі святами.** На соймовій комісії охорони праці обговорюється справа обмеження числа загально обовязуючих свят в Польщі. З огляду на те, що більшість клюбів заявляється за побільшенням числа свят, польський уряд задумує приверну ти двоякі свята, отже другий день латинського Великодня, Зелених свят і Різдва. В той спосіб число загально обовязуючих свят виносе 13 днів.

— **Крук крукові ока не виколе.** Дня 23. січня мала відбутись перед польським маршалківським судом розправа поміж оправданням Корфантим і послом Герном. Коли останній свого часу говорив перед соймом про надужиття Корфантого в звязку з горішньо-шлезьким податковим ошуканством, Корфанти крикнув: „Ви теж брали від мене гроші!" У відповідь на це крикнув Герн: „Брешете!" Призначена на день 23. січня розправа не відбулася, бо Корфанти не явився.

— **На кордоні.** В районі містечка Камінь, новгородського воєвідства, відділ корпусу пограничної сторожі, перевів 19. ц. м. ревізію в приватній хаті якогось Карла Ліпневского, підозрілого в дверії. В Ліпневского найдено частини скорострілу, свіжо відпиловане дуло російського кріса, шкіци околиць Івеня і Каміня, подробиці про дислокацію військових відділів і прикордонної сторожі. Крім цього найдено на стриху машинку до роблення грошей. В звязку з цим арештовано, як спільників пімецій, брата Ліпневского і якогось Домініка Чуйка.

— **Відгомін атентату на Зайпеля.** Найвищий австрійський трибунал, в наслідок відкликання прокураторії, щодо низького виміру кари, відмінив виконавцеві атентату на б. австрійського канцлера Зайпеля Яворжекові кару 3 літ тюрми на 5 літ.

— **Операція румунського короля.** Румунський король піддався операції пропуклини, яка вповні вдалася. Стан короля нормальний.

— **Смерть генерала Куропаткина.** В селі Шемшурино псковської губернії помер на днях у 78. році життя генерал Куропаткин, бувший міністр війни і герой російсько-японської війни 1904—5 р. По нім остався інтересний архив та спомини. Цей талановитий полководець одержав генеральські шліфи в 34. році життя. Після більшевицького перевороту Куропаткин погодився з новою владою, яка позволила йому спокійно доживати віку.

— **Затьма сонця.** Останню затьму сонця можна було точно обсервувати в Ню-Йорку і східній смузі Зєдинених Держав. Група астрономів обсервувала затьму сонця з покладу воздухоплава „Льос Анджельос", порозумівавшись з землею при допомозі радіотелефону. Воздухоплав плив у висоті 1000 метрів над землею.

— **Традиційна проскура** „Міщанського Братства" відбулася в неділю 25. ц. м. у великій салі „Народнього Дому".

— **Видавництво „Молодої України" і „Світа Дитини"** повідомляє оцим своїх передплатників, що з причини технічних перепон не могло в час видати журналів, які вийдуть у найближчім часі.

— **До відома нашому купецтву!** Т-во „Союз українських купців" повідомляє: Дня 30. червня 1925 р. минає 3 роки від часу введення мораторії. Тому всякі претенсії чи то вексльові або з отвертого рахунку, які підлягали мораторії, вважаються в дні 30. червня ц. р. наскільки перед тим речинцем не були заскаржені. До дня 31. січня ц. р. мають торговельні підприємства I. і II. категорії зложити зізнання щодо оборотів осягнених в II. півріччу 1924. Торг. підприємства III кат. не є обовязані складати письменного зізнання про оборот. До дня 31. січня ц. р. можна виміняти в Польськім Банку здавкові білети по 2, 5, 10, 20, 50 сот. В понеділок 2. лютого ц. р. припадає лат. свято, Н. М. В. Громн. Свято це не вчислено розпорядком президента Річпосп. з дня 15. лист. 1925 № 101 Dz. U. Rz. P. до свят вільних від праці, житового складки в тім дні не мусять бути замкнені.

Ухвали всеукраїнського учительського зїзду.

Прийняті на учительському зїзді у Харкові ухвали відзначаються „покаянним" тоном. Цей тон чомусь дуже потрібний для радянської влади від тих елементів суспільности, які або пасивно досі ставилися до тої влади, або були навіть на ворожій стороні з нею. До цієї категорії суспільности належить і учительство. Воно тільки останніми часами починає поволі виходити зі своєї замкнутости, до якої примушене було дотеперішньою тактикою радянської влади супроти інтелігенції взагалі, а української зокрема, тактикою недовіря, підозрівання в „петлюрівщині", в симпатизуванню „куркулям", на яких радянська влада нацьковувала незаможників, і т. п. Ця тактика довела до того, що радянська влада, з протегованими нею незаможниками, почала почувати себе ізольованою на селі від загалу селянського населення, серед якого народній учитель все ж не втратив авторитету. І радянська влада, під впливом цілого ряду обставин внутрішнього і зовнішнього характеру, зробивши крутий поворот в селянській політиці в сторону примирення зі селом, як таким, у першу чергу постановила притягти до себе симпатії народнього вчительства, наказавши своїм місцевим органам: не вільно командувати над учителем! Учительство зі свого боку пішло назустріч радянській владі, заявило свою солідарність з політикою радянської влади та комуністичної партії, каючись у своїх попередніх гріхах...

В одній з резолюцій говориться, що учительство не зрозуміло жовтневої революції і тільки суворий досвід горожанської війни переконав учительство в тому, що тільки (!?) радянська влада боролася за цілковите економічне, політичне й культурне визволення пролетаріяту й селянства України, що тільки радянська влада здібна серед величезних злиднів провадити систематичну роботу відбудови народнього господарства (!), що тільки радянська влада спромоглася вирішити на Україні національну справу й забезпечити розвиток української культури... В другій резолюції учительство заявляє, що селянство й трудова українська інтелігенція в значній мірі (отже не цілковито! Р.) звільнилися від впливу „шовінізму та націоналістичних забобонів", вітає величезну роботу радянської влади в справі відродження української культури й українізації державного апарату, та заявляє готовість підтримати радянську владу в її боротьбі проти шовінізму ріжних гатунків, бо... зріст культурного розвою мас повинен зміцнювати свідомість міжнародньої солідарности трудящих в їх боротьбі проти імперіялізму за перевагу комунізму... В другому місці учительство заявляє, що стоїть на плятформі радянської влади, поділяє політику комуністичної партії і є готове підтримати і партію і радянську владу у всіх їхніх заходах, скерованих до захисту країни й піднесення добробуту та культури.

Річ очевидна, що резолюції такого важного громадянського тіла, як учительський зїзд, не можуть у радянських умовах звучати инакше, як вони звучать, спеціяльно з огляду на свою ціль. Але не помилимось, коли зробимо припущення, що вони, відбиваючи бажання радянської влади, ледви чи відповідають внутрішньому переконанню тих, хто їх ухвалював, особливо в справі національної політики. Українське народне учительство знає, що радянська влада прийшла до практичної національної політики на Україні тільки тому, що надовго перед нею існував український національний рух; що комуністична партія появилася на Україні, як окрема організація тільки тому, що перед тим істнував сильний, відокремлений український соціялістичний рух; що комуністична партія України стала на ґрунт української державности тільки тому, що перед тим істнувала самостійна УНР. І гетьманська Українська Держава; що комуністи України не противляться „відродженню" української культури тільки тому, що українські „шовіністи" давно вже утворили основи цієї культури і їх цупко тримаються, охороняючи її від комуністичної вівісекції. Комуністична партія і радянська влада ніякої „Америки" в національній справі взагалі і спеціяльно в українській справі не відкрили, навпаки, комуністичний режім на Україні, в перших роках свого панування, навіть тамував розвій українського національного життя, а комуністична партія досі терпить у своїх рядах і серед державних службовців ріжних „русотяпів", які хотіли би зберегти старий „стан посідання" російської культури на Україні, а в справі українізації поза гарні слова, про людське око, далі не йдуть. Все це українське учительство дуже добре знає. Чомуж воно в своїх резолюціях відкриття „Америки" комуністичній партії і радянській владі приписує? Бо це потрібно начальству, для самоошуки.

Одно не підлягає сумніву, що українське учительство льояльно ставиться до радянської влади, як носія української державности. Але саме в інтересах оборони краю не вільно заплющувати очей на внутрішні недомагання, не вільно утверджувати владу в її самоошуці, а навпаки треба розкривати тій владі очі на голу, неприкрашену дійсність, от хоч би на те, що замісць „систематичного піднесення народнього господарства" в дійсности провадиться систематичне його руйнування, винищуючи здорові господарські елементи в місті і на селі та насильно насаджуючи „комунізм", якого населення органічно не приймає. Про це найкраще знає народнє учительство. Колиж воно, замісць казати правду в очі, повторяє милі комуністичній партії фрази про „перемогу комунізму", то видно, що фраза ще далі вповні панує в радянськім середовищі і що від неї не вільні навіть такі тверезі люде, як учителі. Певна річ, що ті фрази повторюються під деяким примусом, а може навіть з вирахування, але пора би вже чоло ставити нерозумному примусові і не дзватися заколисувати комуністичними байками. Це вийде на краще і для суспільности і для радянської влади. **Х.**

Всячина.

Небезпечно мати кінового актора. Чарлі Чаплін, найбільш популярний американський фільмовий комік, має новий клопіт. З останньої своєї подорожі по Европі він привіз до Америки свою стареньку хору маму, яка, згідно з іміграційними американськими законами, дістала право тіздити тільки на обмежений речинець з тим, що в міжчасі має виказати своє здоровля лікарським свідоцтвом. На лихо показалося, що вона [illegible] хора, так, що [illegible] з отими [illegible] законами, які хотять бачити лише здорових на тілі й умі людців ')—їй заборонено дальший побут у Злучених Державах і наказано вертати назад, звідки приїхала (себто — Англії). [illegible] своє співчуття любимцеві мільонів відвідувачів кіна, газети не можуть стримати свого сумніву, чи вся ота зворушлива історія не є випадково просто-на-просто видумана або бодай відповідно „накручена" — імпресаріом Чарлі Чапліна, в цілях... реклами. І тут пригадують, що світ раз-по-раз довідується про ріжні сенсаційні тайни з чисто приватного, ба навіть особисто-інтімного життя славетного коміка. І так недавно аж гуділо про величні підробиці роману Чапліна з німецьк славетною фільмовою „зірою" Полею Неґрі. Потім ми чули про подружжя Чапліна з «кілька» 16-літньою артисткою і про те, що по є дуже з пошанобної подорожі по Европі, молодиця ж сіла гериути ще раз на шкільну лавку, з якої вчеда будучи ще в шкільному віці, і що т й шкільний примус спричинив Чаплінові більше клопотів, бо його молода дружина мала стати матірю... І т. д. і т. д. — все чого, показується, — було лише зручною, на широку скалю веденою рекламою, щоб імя артиста завжди було на устах широкої публики.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

ПОДЯКА.

Всім, що ласкаво взяли участь в похороні мого дорогого сина Степана Романа і висказали свою поради і співчуття в моїм нещастю, складаю щиру подяку

1272 *А. Корнелля.*

Зі спорту.

Карпатський Лещетарський Клюб.

Прогулька до Славська.

Дня 31. І. (січня) в суботу о год. 4·10 відїде прогулька членів К. Л. К. до Славська. Прогулька обчислена на три дні. Члени отержать залізничу знижку. В часі прогульки відбудеться курс їзди для початкуючих. В ціли переговорення про прогульку зійдуться члени в четвер дня 29. о год. 7-8 вечір в домівці С.Б.

Збірка до залізниці о год. 3·30 в вестибюлі головного двірця.

Бібліоґрафія.

Д-р А. Гончарів—Гончаренко. ЗАГАЛЬНА ГІГІЄНА. Прага 1924. Український Громадський Видавн. Фонд. Зміст: Переднова професора І. Горбачова. Уступ до Гігієни. І. Повітря. II. Ґрунт. III. Вода. IV. Шкіра. V. Одяг. VI. Оселя. VII. Відживлення. VIII. Праця мязів. IX. Мікроорганізми та їх значіння для гігієни. Загальна Гігієна д-ра А. Гончарова-Гончаренка є під кожним оглядом дуже цінним літературним та науковим набутком в галузі спеціяльних лікарських наук. Книжка ця під оглядом науки гігієни, ядерности в представленні предмету, мови заслугує на те, щоби з нею близше познайомитися і причинитися до її поширення в широкі кола нашої суспільности. Професор Горбачов у передмові до цеї книжки пише влучно ось як: „Автор мав на меті і вповні досяг цього, зробити свою книжку приступною по формі викладу та по змісту не лише фаховцям, а як найширшим колам інтелігентного українського громадянства; автор уміло спопуляризував деякі засадничі питання сучасної Гігієни, щоби вони були зрозумілі і для тих читачів, які мало знайомі з основами анатомії та фізіольоґії. Для цих читачів подаються необхідні відомости в надзвичайно приступній та зрозумілій формі з анатомії та фізіольоґії. Другою метою автора було дати читачеві всі останні здобутки науки, для чого автор використав все, що за останні часи появилося в науці нового. Автор увів главу про імунітет, та главу про вітаміни, що й відограють тепер таки величезну ролю в питанні живлення. Питання про вітаміни, це останнє і новочасне слово сучасної хемії; воно відограє тепер значну ролю в науці, кидає світло на наше знання про процеси травлення та печенки творів. Книжка ця повинна знаходитися в хаті кожної інтелігентної людини: адвоката, урядника, священика, учителя, інтелігентного міщанина і селянина, у кожній читальні і бібліотеці. Книжка, хоча наукова, написана гарною мовою, а так популярно, що навіть і неінтелігентний грамотний селянин може з користю її читати та присвоїти собі доконечні відомости зі знання гігієнічних та лікарських наук."

Д-р І. Куровець.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор Д. Котка:

У вівторок 27. І. м. Рогатин.
У середу 28. І. Рогатин. 1230 3-?
У четвер 29. І. м. Бережани.
У пятницю 30. І. м. Бережани.

До відома урядам парохіяльним, кооперативам і будівничим! Дерево і матеріяли будівельні доставляє по цінах конкуренційних Кооператива „Верховина" в Микуличині. 1266 1—2

За редакцію відповідає О. Костин.

З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.